

FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

Activiteitenverslag 2018 van de Cel Duurzame Ontwikkeling

(mevrouw Françoise Devleeschouwer, lid van de ICDO, en de heer Christian Ferdinand, plaastvervanger)

De Cel Duurzame Ontwikkeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (hierna: FOD Economie) is het overleg- en coördinatieorgaan voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling van de FOD. De cel heeft 13 leden: een lid van elke algemene directie (in totaal 7), elke stafdienst (4), het bureau van de Voorzitter (1) en een coördinatrice (1), die tevens lid is van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Het lid van de stafdienst budget en beheerscontrole (S2) is tevens de EMAS-coördinator van de FOD. In 2018 waren er 7 vergaderingen.

Activiteiten van de Cel DO in 2018

1. Actieplan duurzame ontwikkeling

De cel heeft haar derde actieplan inzake duurzame ontwikkeling (APDO) opgesteld. Dit plan is transversaal voor de FOD Economie: alle algemene directies en stafdiensten werkten er actief aan mee. Het actieplan 2018 telde in totaal 81 acties.

Alle acties werden onderverdeeld in drie strategische doelstellingen:

1. Initiatieven die bijdragen aan een transversaal beleid inzake duurzame ontwikkeling (o.a. samenwerkingen met andere instellingen en FOD's, contacten met stakeholders, ...)
2. Initiatieven die kaderen binnen de federale Langetermijnvisie (LTV) voor duurzame ontwikkeling (zoals duurzame consumptie en productiepatronen, bescherming van milieu, ...)
3. Optimaliseren van het intern beheer van de FOD inzake duurzaamheid.

De KPI, het percentage gerealiseerde acties uit het actieplan, werd trimestrieel berekend. De score voor deze KPI rapporteerden we aan het Directiecomité, in het kader van de monitoring van de bestuursovereenkomst. 69% van de acties werden in 2018 uitgevoerd. De doelstelling van 70% gerealiseerde acties op het einde van het jaar werd zo net niet behaald.

2. Publicatie GRI-rapport + deelname aan wedstrijd voor beste duurzaamheidsrapport

In 2018 publiceerde de FOD zijn tweede duurzaamheidsverslag volgens de methodologie van het Global Reporting Initiative (versie 4). De prioriteiten van het Directiecomité en de

verwachtingen van 17 stakeholders van ons departement werden gecombineerd in de materialiteitsmatrix. Die dialoog droeg bij tot een zelfevaluatie en strategische verrijking. Deze interactie met onze stakeholders liet ons toe een lijst met prioritaire uitdagingen op te stellen. Deze 10 prioriteiten zijn:

- 1 - Transitie naar een duurzamer energiesysteem
- 2 - Energiebevoorradingzekerheid
- 3 - Geplande veroudering van producten
- 4 - Gebruikerstevredenheid
- 5 - Financiering van de koolstofarme overgang
- 6 - Duurzame producten en diensten
- 7 - Duurzaam beheer van de FOD Economie
- 8 - Consumentenregelgeving
- 9- Welzijn van het personeel
- 10 - Kenniscentrum duurzame economie

We analyseerden elk van deze aandachtspunten ook op het vlak van hun potentiële bijdrage ervan tot de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Dit tweede duurzaamheidsverslag werd overgemaakt aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) met het oog op onze tweede deelname aan de wedstrijd Best Belgian Sustainability Reports. De Minister van Duurzame Ontwikkeling, Mevrouw Marie Christine Marghem reikte op 27 november 2018 de Awards uit voor het beste Belgische duurzaamheidsrapport. Hierbij behaalde de FOD Economie in de categorie 'andere organisaties' een eervolle derde plaats, na Pro Natura en Protos.

3. Deelname aan begeleidingstraject voor opstellen van derde duurzaamheidsrapport

De FOD Economie is ingegaan op het aanbod van het FIDO voor ondersteuning bij het bepalen van de materialiteit in verband met de SDG's, in het kader van het derde duurzaamheidsrapport. Tijdens dit begeleidingstraject, onder leiding van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en consultants, worden ons nieuwe ideeën en methodologische invalshoeken aangereikt om een volgende GRI-rapport op te stellen. Zo zal in een volgend rapport onder meer de band met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's) verder versterkt worden. De publicatie van het derde duurzaamheidsverslag is voorzien voor 2020.

4. Sociaal project van de FOD

De cel werd ook betrokken bij het sociaal project dat uitgewerkt werd in 2018 (en een vervolg krijgt in 2019) dat gelinkt wordt aan de werking van onze FOD, maar ook aan duurzame ontwikkeling en de omgeving van de FOD (een buurt met veel armoede).

Maatregelen en acties van de FOD Economie die bijdragen aan een duurzame ontwikkeling

Streven naar duurzaamheid is één van de prioritaire doelstellingen van de FOD Economie.

De voorwaarden scheppen voor een competitieve, *duurzame* en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt vormt de missie van de FOD. Het duurzame aspect is dus een van de drie pijlers, en in die context vervult de organisatie talrijke opdrachten op uiteenlopende gebieden. Net zoals er in de definitie van duurzame ontwikkeling sprake is van een ideaal evenwicht tussen economische, sociale en ecologische belangen, wordt er in de missie van de FOD Economie dus gesproken over drie aspecten van de goederen en dienstenmarkt, namelijk het competitieve, evenwichtige en duurzame aspect. Duurzame economie is bovendien één van de *vier strategische krachtlijnen* van het departement, naast een competitieve economie, consumentenbescherming en een transparante markt.

Tijdens het strategische seminarie van 19 september 2018 besliste het Directiecomité van de FOD Economie om het accent op duurzame economie te versterken door het toevoegen van een 7de strategische doelstelling aan de bestuursovereenkomst, namelijk:

“De FOD Economie streeft ernaar een duurzame organisatie te zijn. Ze integreert maximaal duurzaamheidsdoelstellingen in haar eigen werking en wil een voortrekkersrol spelen bij de overgang naar nieuwe duurzame economische modellen.”

Sinds 2015 zijn de Sustainable Development Goals het heersende paradigma voor het streven naar een mondiale duurzame ontwikkeling. Het Federaal Instituut voor duurzame ontwikkeling (FIDO) heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de relevantie van de SDG's voor de federale staat, en meer specifiek voor de verschillende FODs (de zogenaamde GAP-analyse). Op vraag van het FIDO en het Kabinet Marghem heeft de FOD Economie deze studie geanalyseerd, onder leiding van de leden van de cel duurzame ontwikkeling. Per directie/stafdienst en beleidsdomein werd nagegaan onder welke SDG's de activiteiten kunnen ingedeeld worden. De resultaten daarvan werden besproken tijdens de cel duurzame ontwikkeling van 27 maart 2018.

Uit deze oefening bleek dat de FOD Economie betrokken is bij 40 SDG's, namelijk 9 voor beleidsdomein Energie, 6 voor beleidsdomein KMO, 2 voor beleidsdomein Digitale Agenda, en 31 voor beleidsdomein Economie. Sommige SDG's zijn van toepassing op meerder beleidsdomeinen.

Uit bovenstaande blijkt dat de FOD Economie een belangrijke rol te spelen heeft op vlak van duurzaamheid. Bij de opdrachten van de FOD Economie wordt er daarom speciaal de aandacht op gevestigd dat de effecten van de druk op ecosystemen op middellange en lange termijn gezien moeten worden en dat ze vaak onomkeerbaar zijn. De economie kan zich niet duurzaam ontwikkelen als de natuurlijke hulpbronnen schaars worden of als de grenzen van het leefmilieu overschreden worden, zij het op lokaal of globaal niveau.

De cel duurzame ontwikkeling van de FOD Economie coördineert en monitort de bovenvermelde engagementen en doelstellingen in verband met duurzaamheid, onder andere via het actieplan voor duurzame ontwikkeling, het GRI-rapport en in het kader van de EMAS-certificatie.

Krachtlijnen van een duurzaam beheer in de interne werking van de FOD Economie

Op vlak van duurzaam beheer in de interne werking van de FOD werden in 2018 twee aanpassingen beslist die geïmplementeerd zullen worden in de nieuwe bestuursovereenkomst 2019-2021.

Vooreerst werd de 4de strategische doelstelling aangepast. De woorden *wendbaar* en *duurzaam* worden toegevoegd. De aangepaste 4de strategische doelstelling luidt als volgt:

“De FOD Economie wil een welszijnsbewuste en wendbare organisatie zijn die als aantrekkelijke werkgever competente medewerkers aantrekt, begeleidt en ontwikkelt en duurzame werkprocessen hanteert om zijn doelstellingen te bereiken.”

Deze strategische doelstelling wijst op de belangrijke opdracht die weggelegd is voor de ondersteunende diensten met betrekking tot de integratie van het duurzaamheidsaspect in de werkprocessen (HR-beleid, budget & beheerscontrole, communicatie).

Volgende aspecten vallen hier onder:

- HR-beleid: schaalvoordelen realiseren op vlak van opleidingen en duurzame gemeenschappelijke aankopen, opleidingen tbv veerkracht en een wendbare skillset, aanbieden van loopbaanontwikkeling en loopbaanondersteuning, koppelen van de waarden aan de opdrachten van de FOD Economie, acties rond duurzame en sociale economie, duurzaam, kostenefficiënt en flexibel mobiliteitsbeleid
- budget & beheerscontrole: behouden van EMAS beheerssysteem via continue monitoring
- communicatie: duurzame (= mensvriendelijke en milieuvriendelijke) communicatie en duurzame evenementen

Omdat duurzaamheid de rode draad vormt doorheen het realiseren van de doelstellingen van de FOD Economie, werd er tijdens het strategisch seminarie van het directiecomité van 19 september 2018 eveneens beslist om duurzaamheid als 5e waarde te introduceren.

Hiermee benadrukte de organisatie het belang van duurzaamheid in al zijn aspecten en werd de waarde gekoppeld aan de reeds bestaande beleidsdomeinen rond sociale en duurzame economie. De waarde “duurzaamheid” wordt als volgt gedefinieerd:

“Duurzaamheid is vandaag en in de toekomst samen streven naar een betere leef- en werkomgeving en in een respectvolle samenwerking met al onze stakeholders.”

Aan de introductie van 5de waarde ‘duurzaamheid’ is een waardenactieplan verbonden die verder uitgewerkt wordt in 2019. Door deze aanpassingen aan de bestuursovereenkomst zal het duurzaamheidsaspect nog meer verankerd worden binnen de FOD.

Het duurzame interne beheer van de FOD volgen we op via drie rapporteringen. Vooreerst worden acties in verband met duurzame interne beheer opgevolgd via het *jaarlijkse actieplan duurzame ontwikkeling*. Via het tweejaarlijkse *duurzaamheidsrapport* worden de voornaamste uitdagingen van de FOD op vlak van duurzaamheid bepaald, en hier vallen ook zaken van intern beheer onder. De top 10 van prioriteiten inzake duurzame ontwikkeling

van de FOD volgens het duurzaamheidsrapport 2017 (gepubliceerd in 2018) bevat zowel 'duurzaam beheer van de FOD' als 'welzijn van het personeel'. Ten slotte wordt het duurzaam beheer van de FOD op vlak van logistiek en gebouwen opgevolgd via het *EMAS-milieubeheerssysteem*.

EMAS-certificatie

Al sinds 2008 heeft de FOD de certificatie ISO 14001-2004 (EMAS-registratie). Deze is van toepassing voor alle opdrachten van de FOD en voor de logistiek van het gebouw City Atrium C. Gezien de wijzigingen die via de verordening (EU) 2017/1505 van de Commissie aan het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) werden aangebracht, diende onze FOD zich hieraan aan te passen. Dit werd succesvol volbracht via het behalen van de ISO 14001-2015 norm op 15 september 2018. Het toepassingsgebied van de EMAS-registratie werd tegelijkertijd uitgebreid naar de gebouwen North Gate 2 + 3.

Voor deze nieuwe cyclus heeft de FOD Economie, overeenkomstig het principe van continue verbetering die wordt opgelegd door de EMAS-verordening, nieuwe doelstellingen bepaald om de milieu-impact te verbeteren zowel op vlak van logistiek als met betrekking tot zijn opdrachten en ondersteunende activiteiten. Hierdoor wordt niet enkel milieuvervuiling vermeden en de milieuwetgeving nageleefd, maar bovendien werden ook specifieke kwantificeerbare doelstellingen voor de reductie van de hulpbronnen vastgelegd. Het betreft hulpbronnen zoals water, elektriciteit, gas, afval (PMD, papier en karton, glas, individueel afval), geprint papier, CO₂-uitstoot van dienstwagens, ..

Op vlak van EMAS werden in 2018 ook de volgende acties uitgevoerd:

- De communicatie-acties uit het communicatieplan 2018 werden zoals voorzien, en in samenwerking met S4, uitgerold
- Er werden opleiding voorzien in verband met duurzame aankopen en over ecologisch rijden.
- Er werden interne EMAS-auditors opgeleid.